Anul LXXXI Sibiu, 29 April 1933 Nr. 36—37

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marţia şi Vineria.

Corespondenţele să se adreseze Redacţiei Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile să se adreseze Administraţiei ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

In vizitaţiune canonică

I. P. S. Mitropolit Nicolae a conceput un nou plan de vizitaţiuni canonice, pe care l-a pus în aplicare, la Sighişoara în zilele de 25, 26 şi 27 April c. unde a concentrat clerul pastoral din trei protopopiate, ca să confronteze cu Hristos viaţa de azi cu tot sbuciumul ei.

Arhipăstorul nostru a făcut însuşi o demonstraţie în faţa clerului şi a credincioşilor, propoveduind iubirea lui Dumnezeu şi puterea ei de renaştere şi ducând această solie în mijlocul gloatei şcolăreşti a Liceului de băeţi şi a gimnaziului de fete, în biserică, la slujbă în sobor, în mijlocul clerului pastoral, la citirea biblică pentru popor şi în recepţia spirituală cu pătura intelectuală din Sighişoara.

In cadrul vizitaţiei canonice arhiereşti, corul studenţilor dela Academie a dat un înălţător concert religios, în care dl director de liceu Horea Teculescu a ţinut o splendidă conferinţă asupra *Preotului român în literatură*. Joi dimineaţa I. P. S. Sa a slujit un parastas pentru sufletele răposaţilor preoţi şi protopopi dela biserica noastră din Sighişoara.

Deşi la această întâlnire, a fost chemată special numai preoţimea, totuşi publicul, autorităţile şi societatea din Sighişoara n'au pregetat a venì cât mai aproape de Inaltul Arhipăstor.

I. P. S. Sa a găsit prilejul potrivit să arate că sf. Biserică, dimpreună cu slujitorii ei n'au alt rost decât să descopere lumii pe Dumnezeu Creatorul, Mântuitorul şi Sfinţitorul, să-i conducă în prezenţa Lui şi semnul acestei prezenţe divine să-l regăsească la prestolul sacru al vieţii, în tot locul şi în tot timpul. Pentrucă nici un lucru în sine nu desparte pe om de Dumnezeu, ci numai lucrul ignobil, conceput fără har şi fără o viziune sacră, acela separează pe om de Dumnezeu.

Arhipăstorul nostru ni-a reamintit că lui Hristos nu i-a cerut lumea lucruri mici.

—„Fiica mea este în agonie, grăbeşte-te să vii ca să întinzi mâna peste ea, ca să trăiască!" — s'a rugat Iair.

— „Vindecă pe sluga mea" — i-a zis sutaşul.

— „Doamne, de ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit!" — a zis Marta.

Şi precum lui Hristos i-au cerut oamenii lucruri mari, tot astfel şi slujitorilor Lui, căci Domnul n'are alte mâni decât mânile noastre, prin care lucrează la desăvârşirea operei Sale în lume.

Iar cât pentru neputinţele noastre, să ne reamintim că pe cele slabe ale lumii le-a ales, ca să uimească prin puterea lor.

Că a cerut lui Hristos lucruri mari, aceasta era semnul încrederii şi al puterii Mântuitorului. Dar şi prin slujitorii sfintei biserici s'au săvârşit acte minunate, — şi mai mari decât cele trecute avem să săvârşim. Cel mai mare este *actul renaşterii morale* al neamului nostru, pentrucă Biserica noastră e singura rezervă nebiruită de mântuire a neamului.

Insă Mântuitorul Hristos n'a desconsiderat nici lucrurile mărunte, dar care nu erau lipsite de graţie supranaturală.

A fost un lucru mic să ia în braţe un copilaş şi lumea abia acum înţelege ce este copilul în lume.

Cât de simplă a fost pânea şi beutura la cina cea de taină, şi din acestea s'a născut merindea noastră pentru viaţa vecinică.

Şi în foişor, a spălat picioarele ucenicilor, dar acest simplu act a devenit sacru pentru noi, pentrucă Domnul l-a făcut.

Orice lucru mic, făcut cu graţie e preţios. Un mare actor declamează nişte versuri, cari ţi-au părut simple, şi prin interpretarea actorului, vezi ceeace înainte nu bănuiai.

Această impresie şi intuiţie a stârnit în credincioşi vizitaţia canonică a I. P. S. Nicolae în Sighişoara.

Că puterea Iubirii lui Dumnezeu e infinită şi ea vindecă, îndreptează şi transformă şi azi.

Rutina vieţii însă e o plagă şi o piedică.

Şi aceasta nu cruţă nici slujba celor bisericeşti.

Hristos a fost un bun dulgher, pentrucă era *Dulgherul din Nazaret*, dar dulgheria n'a înăbuşit sufletul Lui.

E necesar să ai concepţia sacră a muncii ce o săvârşeşti.

O fabulă spune cum un

FOIŞOARA

La Bucureşti, înainte de G. Lazăr

Ardeleanul pr. şi ep. Ioanichie Stratonichia

Cunoşteam de mult un panegeric scurt, publicat în revista *Vestitorul bisericesc*, ce-l redactau, în Buzeu, Dionisie Romano şi Gavril I. Munteanu. Şi anume, în Nr. 49 din 9 Decemvrie 1839. Era vorba de † Ioanichie Stratonichia, ep. titular, *de origine din Ardeal*.

Acest om a fost o figură în Bucureşti! Acolo descălecase fiind „băeţandru", înainte de anul 1782 (Februar) şi murì în 1839, în Octomvrie.

Dacă, la moarte, va fi fost de vreo 80 de ani, cum afirmă panegeristul Eufrosin Poteca, atunci Ioanichie se născuse pela 1759—1760. Dacă va fi ajuns în Bucureşti, cum tot E. Poteca spune, în vremea lui Alexandru Ipsilanti (Sept. 1774—Faur 1782), ca „băeţandru", atunci la 1782 ar fi fost de 57 ani † vârsta de „băeţandru", iar la 1777 de 62 ani † vârsta de „băeţandru". Insă dela 62 de ani până la 80 de ani sunt 18 ani; vârsta de „băeţandru" ar fi fost, deci, vreo 18 ani. Putem consimţì, cu E. Poteca, că Ioanichie era de vreo 18 ani, când a ajuns în Bucureşti, pela 1774 (să zicem)!

Pe-atunci Şcoala dela mănăstirea Colţea exista. „Dorirea sa se vede că a fost spre învăţătură", zise Poteca despre Ioanichie. Ca să poată învăţà, el plecă la Bucureşti, la Colţea. Plecă *din Ardeal* cu acel scop, cred eu. Pentrucă şcoala era cunoscută şì în Ardeal.

Şcoala dela Colţea fusese întemeiată de spătarul Mihail Cantacuzino. Ea se susţinea din dijma dela Ocna-Slănicului. *Şcoalele mănăstireşti primiau, ca elevi, şì străini*, (V. A. Ureche, *Istoria Românilor*, tomul I (1891), p. 92/93). In *Istoria învăţământului* de N. Iorga, p. 115, se află certificatul dat pe atunci de *„Ion, dascălul dela Colţea"*, unui *Ardelean*, care, terminând cartea dela Colţea, se întorcea acasă, în Transilvania.

Intâmplarea cu mergerea lui Stratonichia la Bucureşti se poate incadra în istoria ardelenească astfel: In tinereţele lui, uniţii dădeau ortodoxiei un răsboi turbat. Silviu Dragomir l-a descris în *Istoria desrobirei religioase a Românilor din Ardeal* (1920 şi 1930). Cruzimile suferite de ortodocşi erau grozave. In luptele acelea comuna de naştere a lui Stratonichia *(Săsciorii)* şi-a avut rostul său de — martiră; despre aceasta citeşte pe S. Dragomir, vol. II, p. 64, 65, 69, 70. In luptele acelea suferiau şì copiii, şì tinerii. Deci nu-i mirare ca un tinăr isteţ, cum *trebue* să fi fost Stratonichia, să plece într'o zi la Bucureşti, la carte mănăstirească.

Ce în Ardeal *nu* se putea, acolo s'a putut: Stratonichia a făcut o frumoasă carieră călugărească; dar a şì fost om odată!

Cariera-i reese din panegiricul ce-l reproducem:

*

Cuvânt la îngroparea Preasfinţitului arhiereu IOANICHIE STRATONICHIA, zis de cuviosul arhimandrit EFROSIN POTECA, la 30 Octomvrie.

„Şi vor ieşì cei ce au făcut cele bune întru învierea vieţii"... Şi c. l.

După apostoleasca învăţătură a bisericii noastre, tot celce lucrează cele bune, se slăveşte şi se cinsteşte, ori din ce ţară şi neam va fi.

Acesta ce ne zace înainte, fără suflare, adus cu atâta cinste spre

om oare care a intrat odată într'o carieră de peatră şi a întâlnit acolo mulţime de muncitori, cu care a stat de vorbă.

— „Ce faci tu aici?“ — a întrebat pe unul şi i-a răspuns:

— „De, să câştig câteva parale la zi, cu trudă.“

— „Dar tu ce lucrezi? — întreabă pe al doilea.

— „Cioplesc aceşti blestemaţi bolovani, — îi răspunse.

— Ce faci tu, omule? — zise către al treilea.

Şi-i răspunse:

— „Eu dau mână de ajutor la clădirea unei catedrale!“

Deci trei răspunsuri: Parale să trăiesc, piatră să cioplesc, *catedrală croiesc!*

Vizitaţia canonică de la Sighişoara a I. P. S. Mitropolit Nicolae ne-a făcut să simţim că împărăţia lui Dumnezeu a mobilizat la lucru pe toţi credincioşii sfintei noastre biserici din acea regiune. *S.*

Noua lege de organizare a Bisericii ortodoxe eline

Se împlineşte anul acesta tocmai *una sută* ani, de când în regatul Eladei s'a dat din partea puterii politice prima lege de organizare bisericească. La 1833 protestantul Maurer, ca delegat al regelui Otto, a făcut întâia lege de organizare a Bisericii ortodoxe eline. La 1850 patriarhatul de Constantinopol recunoaşte Biserica Eladei ca biserică ortodoxă autocefală şi cu această ocazie se alcătuesc, la 1852, cele două legi fundamentale bisericeşti, numite până azi, legile Sigma şi Sigma-Alfa. Acestea au fost legile principale după care s'a condus Biserica Greciei până în anul 1932. Excepţie s'a făcut în intervalul 1923—1925, când guvernul revoluţionar de atunci dase o lege de organizare bisericească superioară din punct de vedere ortodox legilor anterioare şi superioară chiar legii de azi. Fiindcă legile Sigma şi Sigma-Alfa nu erau în deplină armonie cu canoanele bisericesti, şi fiindcă statul a subjugat biserica în tot cursul celor una sută ani, oameni cu bunăvoinţă faţă de Biserică au năzuit spre a obţinea o nouă lege bisericească, care să prevadă o canonică organizare, precum şi o deplină libertate a Bisericii faţă de stat. Idealul acesta nu s'a realizat integral nici prin noua lege de organizare bisericească din 1932; s'a făcut însă, în tot cazul, un mare progres pentru libertatea şi pentru organizarea canonică a Bisericii ortodoxe eline.

Articolul doi, din noua lege de organizare, stabileşte că autoritatea cea mai înaltă bisericească este sfântul Sinod al ierarhiei bisericeşti din Elada, *compus din toţi episcopii cari au eparhie şi sânt în funcţiune.* Drepturile acordate de acest articol sânt un mare câştig pentru Biserică; după legile anterioare Sfântul Sinod era compus numai din cinci, ulterior din şapte ierarhi, la alegerea cărora guvernul era dătător de ton. Reprezentant al Sf. Sinod al ierarhiei bisericeşti este Sf. Sinod bisericesc permanent, cu sediul în Atena, compus din doisprezece episcopi având ca preşedinte pe mitropolitul Atenei. Episcopii membri ai acestui sinod se aleg în fiecare an după vechimea hirotoniei şi nu după dispoziţiile guvernului.

Reprezentantul guvernului, aşa numitul epitrop al statului, are dreptul să ia parte la toate şedinţele ordinare şi extraordinare ale Sf. Sinod al ierarhiei, precum şi la şedinţele sfântului Sinod bisericesc permanent, nu are însă nici un drept de vot. Acest epitrop ascultă discuţiile sfântului Sinod *şi, dacă acestea nu se refer la credinţă sau cult,* epitropul are dreptul să-şi expună părerea, înainte de a se pune problema discutată la vot. Părerea lui însă nu este obligatorie pentru membrii sfântului Sinod nici atunci, când problemele discutate sânt de altă natură, adecă nu se refer la credinţă şi cult, iar la acestea din urmă n'are nici dreptul de a-şi expune părerea. Dacă epitropul statului este învitat legal la şedinţele sfântului Sinod şi el nu se prezintă, lipsa lui nu împiedecă sfântul Sinod de a aduce hotărâri valide Cu privire la acest epitrop, Biserica a câştigat mult faţă de trecut. In baza legilor de până acuma, reprezentantul guvernului avea drepturi mult mai mari. Aşa de ex. dacă epitropul statului nu era prezent la şedinţe, sfântul Sinod nu putea lucra, pentrucă munca săvârşită în lipsa epitropului nu era validă. S'au chiar dacă era prezent epitropul, însă din anumite motive nu subscria procesul verbal cu hotărârile aduse, toate acestea rămâneau invalide. Se cunosc cazuri când prin nesubscriere s'a anulat munca de zile întregi a Sf. Sinod. E uşor de înţeles deci că prin legea actuală Biserica a progresat mult, scăpând de tutela atotputernică a reprezentantului puterii politice.

Alegerea episcopului o face sfântul Sinod al ierarhiei bisericeşti. Aici nu s'a ajuns încă să se înlăture integral dreptul guvernului de ingerinţă. Sfântul Sinod alege dintre candidaţi, prin vot secret, trei, iar guvernul prin ministrul cultelor numeşte unul din cei trei aleşi de sfântul Sinod.

Un pas însemnat spre canonicitate s'a făcut desigur şi prin faptul că judecarea şi condamnarea episcopului o poate face numai sfântul Sinod compus din treisprezece membri şi nu din cinci sau şapte cum a fost până acuma. Prin această orânduire se respectă can. 1 al sinodului local din Constantinopol (394).

Cu tot progresul de emancipare bisericească, cei ce doresc deplina libertate a Bisericii nu sânt mulţumiţi cu legea actuală. Ei declară răspicat, că nu peste mult o nouă lege va lua locul celei de faţă, şi atunci Biserica va fi aşezată în drepturile ei istorice. Atunci se va ţinea seamă că Biserica este instituţe Divină şi prin urmare Ea nu poate fi supusă nici unei alte instituţii efemere.

Tendinţa aceasta din Grecia poate servì de exemplu instructiv pentru românii cari nu admit ideea că: *Biserica trebue să fie instituţie liberă în cadrele statului naţional.*

Atena, 1933.

Pr. S. Cândea.

Incheerea anului şcolar. Conform hotărârii ministeriale, încheerea cursurilor pentru clasele IV şi VII, dela gimnazii şi licee de băeţi şi fete, din toată ţara, se va face în ziua de 15 Iunie, ear pentru celelalte clase în ziua de 20 Iunie.

îngropare, fu născut într'un sat, anume Săsciori, *ce este* aproape de oraşul Sassebeş *în* Transilvania, *din părinţi pravoslavnici, rumâni de neam. El, după ale sale împrejurări, ieşind din patria sa, venì aicea în Bucureşti, într'acest loc milostiv, încă băieţandru fiind, în vremea domnului* Alecs. Ipsilant.

Dorirea sa se vede că a fost spre învăţătură, *pentrucă îndată ce şi-au aflat oarece adăpostire, s'au apucat de au învăţat carte rumânească în* şcoala dela Colţea: *acestea spuneà de dânsul răposatul* Mitropolit Grigorie. *Apoi cu această învăţătură se dete pre sine desăvârşit lui Dumnezeu; îmbrăcă haina monahicească cu numele Ioanichie; mai pe urmă dobândì şi darul preoţiei, şi mulţi ani, încă dela răposatul întru fericire Episcopul* Filaret, *slujì în metohul sfintei episcopii Râmnicului, ca preot şi ca duhovnic, având acolea blagoslovit apărător pre acel Arhimandrit* Filotei, *vestit de bunătate, carele era Grec dela Trapezunda; fiind în ascultarea acestuia au învăţat dela dânsul şi ceva greceşte, slujindu-i şi folosindu-se dela dânsul mult şi la cele duhovniceşti, pentrucă era un bărbat îmbunătăţit şi bine învăţat.*

Apoi, după ce se făcu Mitropolit stăpânu-său, Episcopul Nectarie, *şi la episcopia Râmnicului puse pe văru-său* P. Galaction dela Morea, *atuncea se cinsti şì P. Ioanichiei cu rang de* episcop, *însă fără eparhie, pe numele gol al Stratonichiei (cel ce fusese pe vremile vechi cetate înflorită în părţile Răsăritului;) — aşa se cinstesc şi alţii, sau pentru vrednicie, sau pentru chiverniseală, după un obicei introdus în biserica Răsăritului...*

Cu toate acestea, P. Ioanichie Stratonichia, pentrucă era duhovnic cuvios şi milostiv, fu cinstit de dumnealui banul Dinul Creţulescul *cu biserica numită a Creţulescului, spre lăcaş al său cât va trăì, şi cu tot venitul ei, din care venit acest răposat* multe *îmbunătăţiri a făcut acestii biserici şì înlăuntru, şì afară împrejur, precum se văd,* multe *schituri au ajutat, precum este ştiut; în cea de pe urmă, cine nu ştie, şì biserica Sf. Gheorghe dela* Cernica *cu chiliile din prejur? Toată acea falnică zidire tot pe acest răposat P. Stratonichia îl cunoaşte de întâiul ctitor! Vedeţi şi această măreaţă biserică, Sf. Vineri, cu toată zidirea din nou şi înfrumuseţarea ei? Tot pe P. Stratonichia îl pune cel întâi între ctitorii săi!*

Dar milosteniile sale cu mărunţişul! Dar alte bunătăţi, câte a săvârşit în toată viaţa sa! Incât se vedea că ori ce-şi agonisea, tot păstra pentru milostenie şi în vederea oamenilor, numai pe sine nu se miluià, *pentrucă ştia să trăiască săracește, precum şade bine unui arhiereu cuvios, persoană duhovnicească, potrivit cu apostoliceasca, adevărata învăţătură. Aşa a trăit P. Stratonichia! Şi anii vieţii sale se socotesc a fi ajuns la optzeci.*

Iar că P. Stratonichia răposatul a fost apururea milostiv, blagocestiv, temător de Dumnezeu, cinstitor de stăpânire, supus adevărat la mai marii săi, iubitor de slujbele bisericeşti, postitor, înfrânat până la cele vrednice de iertare, ferindu-se de tot lucrul necuvios şi luxuros, aceste bunătăţi ale sale, în felul său, şì din faptele mai sus arătate se dovedesc, şi prin gura norodului se mărturisesc.

Iată dar, pentru acestea acum se slăveşte şi se cinsteşte. Aşa dar va ieşì întru învierea vieţii, pentru că a făcut cele bune precum învaţă Domnul Mântuitorul nostru Hristos.

Ceice dintre fraţii săi arhierei vor putea să-i urmeze faptele cu asemenea laude, se vor slăvì şi se vor cinstì: Slavă şi cinste la tot ce lucrează binele, ori din ce ţară şi neam va fi! Aceasta cu P. Stratonichia se arată acum în fiinţă. El acum aude din cer: Bine slugă bună şi credincioasă! Şi întră întru bucuria Domnului Său.

Veşnica lui pomenire. Amin.

*

Episcop Stratonichia s'a făcut în vremea lui Nectarie; deci între anii 1813—1819. Deci cam la vreo 40—42 de ani după descălecarea în Bucureşti. Târzior; dar — *se făcu!*

G. B.-Duică.

In „Biblioteca Creştinului dreptcredincios“, întemeiată de I. P. S. Mitropolit Gurie al Basarabiei, a apărut Nr. 42: ***Invăţământul religios şi Invăţământul moral,*** de Fr. W. Foerster, traducere de Pr. I. Negoiţă, editura Secţiei culturale eparhiale Chişinău, 1933. — O broşură de 56 pag. Preţul 15 Lei.

Organizaţi
Oastea Domnului

Răspuns din Sudul ortodox la o afirmaţie de prost gust

Din Nord dl Ernest Armeanca, de-a cărui liberă existenţă şi gândire nu ştiam nimic, a primit un răspuns în *Renaşterea* (a. c. 29 Ianuar) din partea dlui I. Mateiu.

Dsa, dl E. A., afirmase că, întrucât în sinodul ortodox se află şi Gh. Ioanovici, statutul organic al bisericei ortodoxe este de origine masonică, fiindcă Gh. Ioanovici era — mason. Domnule Armeanca, între patru ochi şi patru urechi, dar serios de tot, înţelege: Şi Şaguna era mason!... —

Iar acum, într'adevăr *serios*...

Există o scriere românească, *Supplex libellus Valachorum*, a cărei glorie au monopolizat-o grecocatolicii: *Ar* fi scris o I. Meheş, în bună înţelegere cu călugării din Blaj şi cu ambii episcopi şi cu oculistul Molnar. Ortodocşi (după Bariţ, *Părţi*, I, p. 543) erau, Seci, Molnar şi episcopul Adamovici; restul, grecocatolici.

Cu originea supplex-ului s'a ocupat dl Z Pâclişanu, care a indicat nume de bărbaţi politici şi administrativi ce se interesară de *supplex*.

Câţi erau masoni? —

Notă acum de sigur neplăcută prostimei, — nu intelectualităţii — grecocatolice «moderne»: Printre persoanele pomenite de dl Dr. Z. Pâclişanu în scrierea sa se aflau şi *francmasoni* influenţi.[1]

Dintre români, fireşte, numai unul, *Ioan Molnár de Müllersheim*, oculistul; el fusese primit la anul 1781 în loja din *Sibiu* (L. Abafi, *Geschichte der Freimaurerei in Oesterreich-Ungarn*, 1899, volumul V, p. 319).

Dintre străini contele *G. Bánffy* (*Eques a Framea*), care erà maestru conducător dela 22 Octomvrie 1778; şi cavalerul *Rall* (*Eques a Tribus sagittis ligatis*). Vezi Abafi, vol. III, p. 233.

Marele regisor al «unirilor sfinte», cardinalul Kollonics, şi nunţiul papal ţinuseră să asiste la întâia cercetare contra francmasonilor vienezi (1743). *L. c.*, v. I, p. 104 Ca şi Maria Theresia se vor fi mirat şi ei văzând lista de nume înalte, cu faimă; şi pe al soţului Mariei Theresiei!

In acea loje se află atunci şi *Samuil de Brukenthal*, *sasul*, care fusese primit în 1742, apoi, plecând la Halle, întemeiase loja de acolo (1743) şi fu primit şi în loja din Berlin (2 Martie 1743). *L. c.*, v. I, p. 107.

Mult ajutor li-a dat şi *Carol Anton cavaler de Martini*, propoveduitorul dreptului naturii şi marele duşman al iezuiţilor. *L. c.*, v. I, pag. 149—150. Acesta-i Martini, pe care vicarul grecocatolic *Ciril Ţopa-l cetia în... Haţeg!*

Constituindu-se lojile provinciale, conduse din Viena, toată lumea progresistă şi de autoritate s'a înscris atunci în loji: A se ceti listele lui Abafi, în opera citată!

Din mulţimea de fapte eu mai reţin, însă, numai acestea: Călătorind prin Banat (1769) Iosif II era însoţit de frcm. *Ioh. Bapt. conte de Dietrichsteln. L. c.*, v. III, p. 298. Patenta frcm. scrisă de Iosif II, cu mâna proprie, în 11 Decemvrie 1785, a fost mai mult o protecţie decât o constrângere. *L. c.*, v. IV, p. 52—69 şi 145—149.

Scriitorii se înscriseseră numeroşi, ai tuturor naţiilor. Eu citez, însă, numai pe căpitanul auditor *Ioseph von Sulzer*, care a întemeiat loja din *Braşov* (1777), având printre membri şi pe un *Eustathivios*, care a putut să fie gramaticul (român) Eustatievici. *L. c*, v. III, p. 261/2.

Dintre români sau grecoromâni pot însemnà pe macedoneanul *Dr. Nicolides a Pinto* (din Pind), *l. c.*, v. V, p. 200, şi pe prinţul aventuros *Alexandru Morusi*. Ivindu-se ideea ca francmasonii să reclame în Ungaria, Ardeal şi Slavonia nişte moşii care ar fi apartinut ordinului Templierilor, grecoromânul Morusi se oferise să recruteze din Muntenia 50.000 de oameni, ca să le cucerească cu sabia! *L. c.*, v. III, p. 242.

Prezenţa în luptă — pentru *supplex* — a celor două regimente româneşti de graniţă mă îndeamnă a crede că şi ofiţerii români vor fi auzit câte ceva despre ideile *iosefiniste* ale *lojilor*. Pentrucă în aceste loji apar şi ofiţeri din citatele regimente. L. Abafi citează pe locotenentul Ios. Reissinger (reg. II), pe maiorul Ign. Stojanovich (reg. I), pe căpitanul Wenzel Szervaczek von Turnfeld (reg. II), pe auditorul Francisc Ios von Iosephi (reg I), pe locotenentul Georg von Fronius (reg. I), pe Benedict de Harsányi, sublocotenentul, din Beniaungurească (reg. I).

In loji se aflau destui ofiţeri şi din regimente sudice-slovace (Waraşdin, Lica etc.). Armata înţelese noul spirit al epocei raţionaliste (de *Aufklärung*) şi anticlericale, iosefiniste. Deci nu este nici o mirare că şi ofiţerii români petiţionară motivând cu dreptul natural (in ipso *naturali jure* fundatae petitioni, la Z. Pâclişanu, *l. c.*, p. 93) citând pe «maximul» împărat Iosif II şi, din opera lui, înlăturarea deosebirilor de religie (*sine discrimine religionis*) şi concivilitatea (*reliquis nationibus ppatus hujus adaequati concives facti sumus*).

Prin urmare, celce cred că *Supplex*-ul a fost o scriere pur grecocatolică, să-şi însemneze că a fost şi ortodoxă, şi francmasonică chiar, reflectând astfel *toată* epoca sa, nu numai o parte din ea. —

Dac'am fi atât de naivi, să admitem felul de argumentare al dlui Ernest Armeanca, am putea înlătura total pe onorabilii grecocatolici dela 1791 şi-am zice: *Supplex*-ul a fost masonic (cu *Molnár* mai ales!), deci operă mefistofelică-grecocatolică.

Sânt singur acasă; scriu cu linişte; dar acuma râd, râd, râd...

G. B Duică.

[1] Şi greco-catolicul *G. Bariţ* era un «mult iubit şi venerat prieten» al unui *francmason jidan*, din Bucureşti; îl chemà B. V. Vermont şi era redactor la *Pressa*. Vezi despre această prietenie, *Gazeta Transilvaniei* d n 1908, Nr. 146, în foileton. — Vermont a fost bunicul dnei Ventura, al actriţei. *G.B.D.*

Probleme, fapte, comentarii

Problemele de natură religioasă au preocupat, în mare măsură, aproape exclusiv, presa noastră cotidiană, cu prilejul marilor sărbători ale Invierii din anul acesta. Spiritualitatea redeşteptată se menţine şi ideile nouă sânt respândite tot mai intensiv, în toată presa, fără deosebire de culoare politică.

Cetitorii vor fi remarcat de sigur întinderea acestor preocupări, care se anunţă atât de însufleţite şi de bogate.

De astă dată reţinem aici, din multele şi interesantele comentarii, următoarele rânduri semnate de dl Al. Lascarov-Moldovanu în *N. R.*:

„Primind Invierea, primim răspundera vieţii noastre — şi, prin aceasta, mântuirea, atunci când dând seama de faptele noastre, vom avea răspunsurile dorite de comandamentele religiei noastre.

Deoparte deci: lipsa unei morale intangibile, dăinuire în absurd, absenţă de ideal fix şi înălţător, moarte; iar de partea ceealaltă: o morală intangibilă, o dăinuire în necotenită eflorescenţă spirituală, un ideal divin, neînşelător şi veşnic, — viaţă, — viaţa plină de lumină şi nestricată de germenii morţii...

Noi, oamenii, avem de ales între aceste două ţărmuri...

Respingând Invierea, primim moartea, — primind Invierea, respingem Moartea — şi deci sântem dăruiţi cu Viaţa cea fără de moarte"...

*

Profetul Daniel despre Hristos

In toate epocile istoriei, omenirea preţuia după cuviinţă dorirea de a desridica vălul ce acopere viitorul îndepărtat şi de a şti înainte soartea ulterioară a omului. Aşa b. o. arta de a ghici viitorul formà în Babilonia cea mai nobilă îndeletnicire ştiinţifică. Pe malurile râurilor Tigru şi Eufrat, casta bătrânilor magi s'a pus timp de 2000 de ani, cu toate mijloacele empirice şi speculative, în serviciul acestei ştiinţe. Oracolele Grecilor şi Romanilor, ştiinţele oculte, teosofia, spiritismul, descântecele, ghicirea norocului şi alte apariţii sporadice, sunt toate o dovadă vie despre agitaţia spiritului omenesc de a-şi face cele ascunse cunoscute lui.

Pentru scriitorii inspiraţi de Duhul sfânt, aceste practici sunt condamnabile. Profeţia adevărată combate cu îndărătnicie aceste ieşiri neiertate ale spiritului omenesc. Astfel b. o. Moisi pune poporului său următoarele în vedere:

„Să nu se afle între voi fermecători
Şi descântători,
Şi care vrăjeşte după măruntae
Şi care citeşte în stele,
Şi care întreabă morţii... căci
uriciune este Domnului Dumnezeului
tău". Vajnicul atlet al monoteismului, divinul profet Isaia anunţă ruina împărăţiei babiloniene tocmai pentru motivul că se lasă amăgită, de clasa nobilă a magilor cu ştiinţa şi înţelepciunea lor, lipsită de caracterul profeţiei adevărate:

„Coboară jos, şezi în ţărână
fecioară fiica Babilonului,
Fără scaun de domnie,
fata Chaldeilor.
Şezi umilită întru întuneric
fata Chaldeilor.
Mai mult nu te vei chema
[împărătească...
Te-ai ostenit tot întrebând,
Să te scoale dar şi să te scape,
Cei ce împart cerul,
Cei ce pândesc stelele,
Cei ce vestesc după lunile norii,...
Iată au ajuns ca miriştea,
Focul i-a ars...".[1]

Diferitele oracole ale popoarelor nu sunt decât calculaţiuni imperfecte întemeiate pe puterile spirituale foarte înguste ale individului. Profeţia însă, se impune ca o întâmplare mare şi cu rost divin în istorie. Adevărat că aflăm şi în literaturile păgâne părţi cari au devenit celebre prin caracterul conţinutului lor profetic. Astfel în ecloga a IV-a, cap. IV—X, poetul Virgiliu anticipează naşterea unui prunc minunat, care inaugurează o eră de pace, „va fi rege a acelei epoci de aur, va îndeplini condiţii divine, zădărniceşte crimele, înfrăţeşte fiarăle, distruge plantele şi animalele veninoase; spinii vor produce struguri şi copacii miere"...[1]

Insă aceste fragmente cari conţin preziceri despre Mântuitorul, nu sunt produse ale spiritului omenesc. Ele îşi au izvorul lor în revelaţia supranaturală, fie că s'au desvoltat sub revelaţia supranaturală sau sub cea naturală.[2] Scrisul lui Virgiliu b. o. este o imitaţie confirmată după Isaia (VII, IX, XI) şi Ezechiel (XXXVII, XXXIX), pe cari îi va fi cunoscut din spusele Iudeilor, cari formau diaspora romană, sau chiar din literatura sfântă direct.[3]

Teosofia — „un bizar amestec de credinţe şi practici foarte diverse, de magism, ocultism, spiritism şi mai ales de budism, după care nu există supranatural, nici miracol, nici revelaţie"[1] — noi îl respingem; iar **Spiritismul** „nu este propriu zis nici ştiinţă şi nici religie"[2] toate dogmele spiritismului „stau sub bănuiala fraudei".[3] Cealaltă serie de apariţii cu presupunere de adevărate nu se bucură de atâta cinste pentru a mai stărui cu oarecare credit asupra lor.

In istoria evoluţiei spirituale a omenirii profeţia constitue însă un fenomen unic nu numai prin faptul că anunţă înainte secretul sosirii lui Hristos, ci în genere prin suveranitatea caracterului profeţilor alături de ceilalţi oameni. Profetul „nu-i domn, dar el nu-i nici slav, nu-i rege, nici prinţ, nu-i filosof nici poet; e om simplu, fără avere, fără investitură şi hirotonie, fără arme, fără discipoli, o voce solitară care uită şi reprobă, chiamă la pocăinţă şi promite, care opune corupţiei desăvârşirea, păcatului sfinţenia, materiei spiritul, trecutului steril viitorul strălucit. Profetul nu-i nici soldat, dar e gata oricând a se jertfi pentru acela în numele căruia grăeşte. Stă înaintea regelui şi-l mustră, vrăjeştea plebea, bla-

[1] Cap. 47.

[1] Dennefeld L. Le Messianisme p. 284.
[2] Comoroşan I, p. 94.
[3] Vezi articolul nostru Luptătorul divin în Revista Teol. 1932.

[1] I. Gh. Savin: Iconoclaşti şi apostaţi pag. 18-20.
[2] Acelaş op. pag. 23.
[3] Acelaş op. pag. 25.

Organizarea mirenilor. — *Părintele arhimandrit Policarp Moruşca, egumenul Sfintei mănăstiri Hodoş-Bodrog, — într'un referat către conferenţa protopopească ţinută de curând în reşedinţa episcopească din Arad, — a vorbit despre mijloacele de consolidare ortodoxă. Drept introducere a expunerii sale, Părintele arhimandrit constată următoarele :*

Prin strălucita adunare de constituire a «Frăţiei Ortodoxe Române», în Dumineca ortodoxiei, la Cluj, s'a pus în centrul preocupărilor noastre spirituale problema ortodoxiei româneşti în toată complexitatea ei.

Deodată cu strângerea rândurilor fiilor buni ai bisericii în jurul ierarhiei şi sub aripile ocrotitoare ale aşezământului sfânt, — care ni-a fost pavăza vieţii neamului în trecutul de răstrişte şi trecue să ne fie farul de lumină călăuzitoare în viitor, — ni se impun şi nouă, slujitorilor altarelor, îndatoriri de conştiinţă şi de acţiune, dela care nu putem absenta.

Organizaţia mirenilor noştri se cere inspirată, orientată şi alimentată, cu tot ce clerul poate pune în valoare din partea sa, în cadrele largi şi luminoase, ce s'au conturat în discursurile program, rostite de Inalţii noştri chiriarhi, cu prilejul acelui început de restaurare a ortodoxiei în ţara noastră scumpă.

Era timpul suprem să se pună problema ortodoxă şi să se afirme rostul bisericii strămoşeşti în frământările de viaţă ale neamului. O cerea spiritul vremii şi necesităţile actuale ale bisericii şi poporului nostru ajuns în bătaia atâtor curente, care îi ameninţă viaţa religioasă şi socială. O cere nevoia de apărare în faţa focului concentric, în care e prinsă biserica şi sufletul ortodox de vrăjmaşi vechi şi noi. Sus, asupra parapetelor, dau năvală indiferentismul primejdios, ateismul deghizat, francmasoneria, spiritismul, teosofia, — tot atâtea rătăciri ale spiritului vremii, care vor să strecoare, în sufletul păturei noastre intelectuale, o altă religie, decât a blândului Isus şi o altă concepţie de viaţă decât cea creştină ortodoxă. Eară jos temelia, massa mare a poporului, este izbită de ademenirile catolice, prin ramura uniată, şi de ispitirile unor rătăciri sectare, care pulverizează unitatea sufletească, viaţa românească cea într'un Duh, o credinţă şi un botez, păstrată prin tradiţia de veacuri sub ocrotirea aripilor bisericii ortodoxe.

*

Vice-cancelarul von Papen şi Goering la Vatican. — Călătoria vicecancelarului Papen şi a primministrului Goering la Roma a avut de scop în deosebi înlăturarea diferenţelor dintre biserica romano-catolică şi guvernul actual din Germania. In considerare, că numeroşi membri ai acestei biserici s'au alăturat partidului naţional-socialist, ear conducătorii Hitler şi Goering sânt catolici, nu mai poate fi sprijinit — după părerea acestor cercuri — un partid specific catolic — centrul — care stă în oarecare contrast cu mişcarea naţională. Papen avea să înainteze Vaticanului precizări de transformare a partidului catolic german. Ar fi vorbă ca membrii clerului să fie opriţi de-a primi funcţiuni politice, ca b. o. mandate în parlament ş. a., — raportează ziare berlineze.

*

Din gura papei orce cuvânt în care e vorba de unirea ortodocşilor şi a catolicilor e jignitor la adresa ortodocşilor, atâta timp cât se socoate infailibil şi urmaş al lui Petru în pretenţiile sale de înlocuitor al lui Hristos. Jignitoare sânt şi cuvintele adresate de el excursioniştilor români cari vizitând, din iniţiativa „Universului", Italia în sărbătorile Paştilor, au trecut şi pela papa. Un anumit simţ de delicateţă ar fi trebuit să-l oprească a ieşi din marginile dictate de legile ospitalităţii.

*

Bun obicei *şi vrednic de multă laudă este participarea tinerimii şcolare la concursurile anuale organizate în capitală din partea societăţii «Tinerimea Română».*

La concursurile din zilele acestea s'au adunat, sub conducerea profesorilor, elevi şi eleve dela numeroase şcoale secundare din patrie, dându-li-se prilej tuturor concurenţilor să cunoască frumuseţile pământului românesc, şi în deosebi ale capitalei, din intuiţiune proprie, nu numai din paginile cărţilor de acasă.

Partea aceasta *a excursiilor şcolare este poate chiar mai însemnată, decât lucrarea subiectelor pentru concursuri, — subiecte ce se repetă mereu cu aceeaş monotonie an după an, fără a lua mai mult în seamă cerinţele actuale ale vremii, mentalitatea tinerimii de după răsboi, preocupările şi inclinaţiile ei bune sau greşite...*

Tinerii, elevi şi eleve, împreună cu dnii profesori conducători au vizitat: Patriarhia, Academia Română, Ateneul, Camera deputaţilor, Casa şcoalelor, Muzeele şi alte instituţii de cultură ale Bucureştilor. Pe mormântul eroului necunoscut (care îş aşteaptă crucea) s'a depus o mare coroană de flori în sunetele unui cântec religios executat de fanfarele şcolare, între care s'a distins şi fanfara şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu. Dl profesor Nae Dumitrescu, neobositul preşedinte al «Tinerimii Române», a rostit o scurtă cuvântare, apelând la sufletul cald la tineretului de a păstra şi întări solidaritatea naţională şi de a se educa în respectul şi dragostea bunelor noastre tradiţii.

Tinerimea, în deosebi aceea care a văzut întâia oară capitala ţării, s'a ales negreşit cu impresii de valoare şi durabile.

*

Prin o mişcare energică şi bine condusă, fraţii noştri bucovineni au reuşit să împiedece votarea nenorocitului proect de lege pentru etatizarea *fondului bisericesc*, arătând neconstituţionalitatea acestui proect. Acelaş punct de vedere a fost susţinut şi de Sf. Sinod şi de Consiliul legislativ.

Guvernele pot fi mulţumite, când li se recunoaşte cel mai larg drept de control, la gestiunea din trecut şi la cea actuală, a fondului bisericesc. Să se ştie însă, că toţi credincioşii ortodocşi ai Bucovinei, fără deosebire de vederi politice, sânt împotriva etatizării acestui fond şi deplin hotărâţi să apere autonomia lui cu toată energia şi cu toate mijloacele legale.

*

Din Orăştie. — *Intelectualii români din Orăştie şi jur au înregistrat un nou fapt cultural şi o nouă bucurie. In ziua de 23 l. c. a descins în acel orăşel corul studenţilor hunedoreni dela Academia teologică din Sibiu, şi a dat în seara zilei un concert, cu program frumos şi bogat. In cadrul programului a conferenţiat dl profesor Dr. Dumitru Stăniloae, cu subiectul:* Intre individualism şi colectivism. *Conferenţiarul, în faţa unui numeros public, a desvoltat concepţia creştină despre om şi rolul lui în problemele sociale, faţă de cele două aberaţii, curente în societatea contemporană, individualismul şi colectivismul. Conferenţiarul a fost viu aplaudat.*

---

meazǎ preoţi, bruschează pe bogaţi, săracilor le anunţă mângăere, celor oprimaţi recompensă, robilor slobozenie, vulgului umilit sosirea Mântuitorului"...[1]

Nu pot fi incadrate în câteva rânduri variatele feluri de manifestare ale profeţilor, nici chiar cele ale lui Daniel. Care este însă cristologia profetului, acesta formează punctul de vedere principal în legătură cu subiectul acestui capitol de teologie biblică.

Locurile din cartea lui Daniel cari vorbesc despre Hristos, nu sunt prea numeroase:

1. Impărăţia veşnică,
2. Fiul omului şi
3. Cele 70 de săptămâni — formează principalele texte cu caracter mesianic. In fruntea locurilor de acest caracter stau celebrele cuvinte: „In zilele împăraţilor acelora va scula Dumnezeul cerului împărăţie, care în veci nu se va strica; şi împărăţia lui altui popor nu se va lăsa, mărunţi-va şi va vântura toate împărăţiile, iar aceea va sta în veci.[2] Aceste cuvinte descriu înainte fondarea împărăţiei veşnice aici pe pământ. Sfârşitul evoluţiei spirituale a omenirii îl formează realizarea împărăţiei veşnice. De aceea cuvântul în jurul împărăţiei veşnice formează fundamentul învăţăturii lui Hristos. Sub împărăţia veşnică înţelegem „acea stare a societăţii, când oamenii se vor pocăi de păcatele lor şi vor fi călăuziţi numai de tendinţa de a face fapte bune, drepte şi de adevărat folos".[1] Ea se numeşte împărăţie veşnică fiindcă fericirea ei va fi netrecătoare „ceiace se vor găsi vrednici de ea, vor avea viaţă veşnică".[2] Se mai numeşte „împărăţia cerului" fiindcă intronarea acestor principii sânt realizarea voinţei Părintelui ceresc şi fiindcă ele se vor realiza în mod desăvârşit abia în cer. Iar „împărăţia lui Dumnezeu" se numeşte această nouă societate de oameni, fiindcă ea se înfiinţează cu ajutorul lui Dumnezeu. Se mai numeşte şi „împărăţia iubirii" cu privirea la aceea că acolo este dreptate absolută, mulţumire şi bunăstare generală. Din ea orice ură e exclusă, iar invidia lipseşte. In sfârşit „împărăţia spiritului" i se zice, fiindcă în ea e desăvârşire deplină, vălul secretelor dispare, orice enigmă se rezolvă, iar „oamenii nu vor fi cu trupul" care ne duce la fel de ispite, ci vor fi ca îngerii.[1] Dar fiind că împărăţia veşnică cuprinde toate popoarele, fără deosebire de naţionalitate, ea se mai numeşte cu privire la acest aspect exterior şi social: „împărăţia universală".

Impărăţia veşnică fiind cel mai mare bun al omenirii, învăţătura despre ea nu poate fi străină Vechiului Testament, care este semânţa învăţăturii, ce trebue să se desăvârşească prin Hristos. In adevăr noi găsim astfel de indicaţii despre împărăţia veşnică în Vechiul Testament (II Imp. VII 16; III Imp. IX 5: Ps. II 6: Ps. VIII 6; Is. II 1—5; Ier. III 13—17; Ez. XXXVII 21—28; Dan. II 44; VII 9—14; Michea IV 1—4). In conformitate cu profeţia lui Daniel, împărăţia veşnică se va întemeia în „zilele împăraţilor acelora". E vorba de cele 4 imperii reprezentate prin statuia cu capul de aur, mâinile, peptul şi braţul de argint, pântecile şi coapsele de aramă, iar picioarele de fier (lut). Aceste 4 părţi ale statuei reprezintă 4 împărăţii:

1. Babilonia (Nabuhodonosor) capul de aur;
2. imperiul Medo-pers (peptul de argint);
3. monarhia greco-macedoneană (întemeiată de Alexandru cel Mare, reprezentată prin pântecile şi coapsele cele de aramă);
4. imperiul roman (închipuit prin picioarele de fier).

O stâncă sfarmă această statue, nimiceşte adică cele 4 imperii. Ea însă devine mare şi umple întreg pământul. Stânca închipue împărăţia veşnică pe care-o întemeiază Dumnezeu. Această împărăţie nu va mai fi desridicată de nimeni, ci mai vârtos împărăţiile terestre se vor feri lăsând loc liber extenziunii împărăţiei lui Dumnezeu. Caracterul genuin al acestei împărăţii este *universalitatea, spiritualitatea* şi *veşnicia*.

Şeful acestei împărăţii este numit „Fiul Omului". Acest text constitue al 2-lea loc de caracter mesianic. E vedenia profetului descrisă în versurile 13—14 din cap. VII prin cunoscutele cuvinte: „Văzut-am întru vedenia nopţii, şi iată cu nourii cerului, ca un fiu omenesc venea, şi

---

[1] G. Papini, Hristoire du Christ [ediţiă franceză] pag. 30—33.
[2] II, 44.

[1] Dr. V. Gheorghiu, Ev. după Matei pg. 191.
[2] Ioan X, 28.

[1] Luca V, 85.

La sfârşitul programului dl A. Demian, directorul liceului «Aurel Vlaicu», aduce conferenţiarului în numele orăştienilor calde mulţumiri, asigurându-l că toţi credincioşii din vechiul orăşel sânt gata a purcede în slujba apostolatului laic, sub obăduirea înţeleaptă a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Primirea călduroasă, făcută de localnici oaspeţilor, e încă o asigurare, că intelectualii din Orăştie sânt cu vorba şi cu fapta în slujba sfintei biserici, în numele căreia s'a făcut şi această descindere.

Asistent.

Galilei şi inchiziţia catolică

Sânt faimoase chiţibuşeriile de şiretenie advocăţească ale teologiei catolice, talmudismul şi alchimia distincţiilor şi sofismelor cu ajutorul cărora fac din alb negru şi din păcat virtute. Bunul simţ comun ştie că la aceste lucruri recurg numai advocaţii cari au de apărat cauze nedrepte, numai inşii cari se simt cu musca pe căciulă. Adevărul, dreptatea şi bunele intenţii, se strigă direct cu flacără în privire, cu încredere în biruinţa finală, împinse de un dinamism care nu le permite împletecirea printre distincţii şi sofisme. Nu există om convins de dreptatea cauzei sale, care să recurgă la şiretenii pentru a convinge şi pe alţii despre acest lucru.

Teologiei catolice i-a imprimat, în cursul veacurilor, conştiinţa nu tocmai neprihănită a bisericii catolice un caracter de şiretenie cusută în aţă albă, pe care îl poartă ca pe un stigmat. Şi evident şi mentalităţii teologilor.

Un caz ilustrativ: De curând profesorul de teologie, părintele E. Leményi, a ţinut la Cluj o conferinţă despre cazul Galilei, cercând să scoată, biserica catolică şi pe papa, basma curată, cu ajutorul unor savante distincţii.

Faptul condamnării lui Galilei şi a învăţăturii că pământul se mişcă în jurul soarelui, de către Sf. Oficiu al curiei papale, părintele Leményi îl reduce la o ceartă personală între teologii vremii şi Galilei; papii n'au iscălit decretele de condamnare în calitate de capi ai bisericii, ci numai ca prefecţi ai tribunalelor bisericeşti cari l-au condamnat.

Curios mai e şi cu papa ăsta: când e papă, când nu e; când e infailibil, când nu e. La fel şi oficiile curiale: când dau hotărâri în numele bisericii, când în numele personal al membrilor ce le compun.

Şi interesant că numai la sfârşit, după ce se văd efectele, îşi dau seama cei ce dau hotărârile, că ele au fost date în numele cine ştie cărei calităţi proprii lor.

Înţelepciunea aceasta prea e dela cel rău.

Pelerinajul dela Mănăstirea Brâncoveanu

S'a făcut şi în acest an obişnuitul pelerinaj, la mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de sus (j. Făgăraş)

Cu toată vremea rece şi ploioasă, în ziua de Vineri din săptămâna luminată au venit mulţi credincioşi pentru a asculta sfintele slujbe şi a duce cu sine apă sfinţită din izvorul de lângă mănăstire.

In dimineaţa zilei de Vineri, s'au slujit sfânta liturghie, s'a săvârşit apoi taina sfântului Maslu şi s'a făcut sfinţirea apei. Sfintele slujbe au fost conduse de P. S. Sa Vasile, arhiereul-vicar al Mitropoliei Ardealului, care a venit în acest scop dela Sibiu. P. S. Sa a fost înconjurat de un sobor de preoţi dela Sibiu şi din părţile Făgăraşului.

Pentru a se vedea cât este de legată populaţia de mănăstirea dela Sâmbăta de sus, amintesc faptul că la sfântul Maslu s'au făcut 960 de pomeniri. Această mănăstire va putea deveni cu vremea un puternic cetru de evanghelizare.

La sfânta liturghie a vorbit P. S. Sa Vasile, adresând cu căldură vestea bună a învierii lui Hristos, credincioşilor.

Răspunsurile liturgice le-a dat societatea „Sf. Gheorghe" din Făgăraş, în frunte cu inimosul profesor Tr. Ciocănelea.

Cu avânt a vorbit şi păr. Secaş în cuvântarea sa dela izvor. *S.*

INFORMAŢIUNI

Ziua mamei. Uniunea femeilor române se adresează către societăţile federate femenine cu rugarea să organiseze sărbatorirea *Mamei*, păzitoarea familiei. Serbarea se va ţinea în Dumineca de 7 sau 14 Mai, când după serviciul divin are să urmeze o şezătoare culturală publică, în care Mama va fi slăvită prin conferenţe, coruri, recitări, împrospătând astfel în sufletul tinerimii duioşia de mamă, căreia îi datoreşte recunoştinţă. Tinerimea şcolară va fi pregătită pentru Ziua Mamei.

Săptămâna copilului s'a fixat pentru zilele de 1—7 Mai. Ministerul instrucţiunii a trimis şcoalelor o circulară, în care se dau îndrumări de participare la serbările ţinute cu acest prilej.

Lucru cuminte. S'a renunţat la proectul, depus în camera deputaţilor, privitor la pensionarea din oficiu a preoţilor. Nici nu trebuia depus astfel de proect.

Crucea de pe vârful muntelui Caraiman, din Bucegii Carpaţilor, ridicată în amintirea celor opt sute de mii eroi, morţi pentru întregirea neamului, are să fie iluminată, începând dela 1 Mai a. c., de trei ori pe săptămână, seara, pe tot timpul verii.

Şcoala normală, conform legii învăţământului primar votat de cameră şi senat, va avea pe viitor opt ani. Elevii din clasa VII sânt îndatoraţi să urmeze şi clasa VIII în cursul anului viitor. Examene de capacitate, în anul şcolar curent nu se ţin. Examenele de definitivat şi înaintare, ţinute în anii 1932 şi 1933, se declară nule.

Cărţi distruse. La Berlin hitleriştii au început cu arderea cărţilor scrise de fraţii Thomas şi Enric Mann. Sânt distruse şi operele evreilor scriitori Ştefan Zweig şi Iacob Wassermann, precum şi ale lui Emil Zola, apărătorul de pe vremuri al lui Dreyfus. Metoda de combatere berlineză, cam învechită, cu greu va da rezultatul aşteptat.

Zece ruble! Refugiaţi sosiţi de curând la Chişinău, precum şi gazete sovietice ruseşti, aduc mereu ştiri despre războiul aprig contra religiei creştine în Rusia sovietică. Intre alte mijloace, de a turbura şi stingheri pe credincioşi, este şi impunerea unei taxe speciale asupra comunităţilor în care se trag clopotele de Paşti: pentru fiecare lovitură de clopot trebue să se plătească zece ruble! *Banul* îmblânzeşte şi pe bolşevici, ba mai ales pe ei.

Se duc unde pot. De când a ajuns la cârmă Hitler, jidovilor din Germania nu le merge prea bine. Şi de aceea pleacă mulţi în alte ţări. In Polonia s'au dus 17 mii de jidovi din Germania. Câţi vor fi venit în ţara noastră?

Numărul oamenilor de pe suprafaţa pământului se ridică astăzi la două miliarde. După religie sânt: 900 milioane creştini (între cari ortodocşi sânt 230 milioane); budişti 500 milioane; brahmani şi musulmani câte 250 milioane; mozaici 15 milioane; închinători la idoli 85 milioane.

---

până la cel vechiu de zile a sosit, şi înaintea lui s'a adus. Şi s'a dat lui stăpânirea, cinstea şi împărăţia, şi toate popoarele şi neamurile şi limbile, lui vor sluji, şi stăpânirea lui stăpânire veşnică, care nu va trece, şi împărăţia lui nu se va strica".

Persoana care va coborâ din cer este „Fiul Omului". Psalmul 8 vorbind despre Hristos, foloseşte acelaş titlu de „Fiul Omului".

Nici chiar la Ezechiel nu se referă epitetul acesta la un om de rând, ci cel puţin la un profet ca dânsul. Din descrierea pe care-o face Daniel, rezultă că „Fiul Omului" nu este un om oarecare, ci o fiinţă superioară oamenilor de rând, ea coborând doar din cer pe pământ. De numirea „Fiul Omului" face deasă întrebuinţare Mântuitorul însuşi. Dovadă ne pot servi în privinţa aceasta evangheliile sfinţilor Matei, Marcu, Luca şi Ioan, unde expresia „Fiul Omului" obvine de peste 80 ori şi intotdeauna cu referire la Hristos. Poate pentru a dovedi natura sa omenească, Mântuitorul s'a bazat pe Daniel VII. In acest înţeles zice: „Fiul Omului n'are unde să-şi plece capul",[1] „a venit Fiul Omului să mântuiască pe cel perdut",[2] „Fiul Omului va fi înălţat pe cruce, când veţi înălţa pe Fiul Omului, atunci veţi cunoaşte cine sunt eu",[3] „putere are Fiul Omului" pe pământ a ierta păcatele". Mântuitorul nu s'a numit pe sine fiu al omului, ci Fiul Omului. Articulând substantivul nominal, lasă El să se înţeleagă că-i vorba despre un om care trebue deosebit de ceialalţi oameni. Aceeaş sumă a înţelesului ni-o dă constatarea ce-o face diaconul Ştefan în Faptele Apostolilor VII şi în sfârşit întrebuinţarea ce-o face dumnezeescul Pavel de titlul „Fiul Omului". Iată deci motivele pentru care sfinţii Părinţi identifică numele „Fiul Omului" cu expresiile „Fiul lui Dumnezeu".

Daniel a văzut, cu mintea sa luminată de Duhul Sfânt, cum se prezintă Fiul Omului înaintea Celui Bătrând de Zile pentru a primi din partea Lui stăpânirea peste împărăţia cea universală şi veşnică. Fiul primeşte conducerea nu numai a unui singur popor, ci neamurile pământului toate sunt încredinţate conducerii sale. Cel Bătrân de Zile e, după interpretarea unanimă, Dumnezeu. Profeţia anticipiază deci dubla natură a Fiului. In viziunea sa *Daniel vede pe Hristos Dumnezeu şi om totodată.*

Dintre profeţiile lui Daniel cea care are un rol mai precumpănitor în fixarea epocii Mântuitorului, este însă cea cunoscută sub numele de „cele 70 de săptămâni". Această profeţie face parte din minunatele revelaţii ale Vechiului Testament.

Imprejurările istorice în cari s'a făcut profeţia, sunt următoarele: Daniel medita asupra profeţiei lui Ieremia (25, 11), privitor la sfârşitul exilului babilonic. In timp ce se ocupa cu fixarea ultimului termin de exil, primeşte o revelaţie mult mai importantă decât aceea care avea în vedere desrobirea trupească a lui Israil. Sunt celebrele cuvinte prin cari îngerul Domnului vorbeşte lui Daniel:

„Şaptezeci de săptămâni s'au tăiat preste poporul tău şi preste cetatea cea sfântă, ca să se sfârşească păcatul, şi să se pecetluiască păcatele, şi să se şteargă fărădelegile, şi să se curăţească nedreptăţile, şi să se aducă dreptate veşnica, şi să se pecetluiască vedenia, şi prorocul, şi să se ungă Sfântul Sfinţilor" (vers. 24),

Să ştii şi să cunoşti, că dela eşirea cuvântului, ca iarăşi să se zidească Ierusalimul, până la povăţuitorul cel uns, săptămâni şapte şi săptămâni şasezeci şi două şi se va întoarce, şi se va zidi uliţa şi zidul, şi se vor deşerta vremile (vers 25).

Şi după cele 62 de săptămâni va pieri ungerea, şi judecată nu va fi întru dânsa; iar cetatea şi biserica o va strica cu povăţuitorul cel viitor, şi se vor tăia întru potop, şi după sfârşitul răsboiului celui tăiat, rânduit-a pustiire (v. 26).

Şi va întări legătura la mulţi o săptămână, şi în mijlocul săptămânii va înceta jertfa şi turnarea, şi în Biserică va fi uriciunea pustiirilor, şi până la sfârşitul vremii nu va înceta pustiirea" (v. 27).

Iată explicarea: *„Şaptezeci de săptămâni..."...* Numărul 7 şi derivatele lui (70) sunt misterioase şi sfinte, de aceea se folosc des în cărţile Vechiului Testament: Zilele se împart într'un period de 7, sunt 7 zile ale azimelor, la 7×7 zile după Paşti e sărbătoarea cincizecimii, după 7 ani urmează anul sabatic, la 7×7 ani e anul jubilar, candelabru are 7 lumini, sărbătoarea colibelor durează 7 zile, Iacob a slujit 7 ani, Iosif a văzut 7 vaci, 7 spice, sânt 7 fraţi Macabei; fiii lui Israil cari au coborât în Eghipet au fost 70, doliul după Iacob durează 70 zile, Ezechiel cunoaşte 70 de idolatri, 70 de regi sunt încătuşaţi, 70 de preoţi (de ai lui Baal) sunt ucişi, Tyrul e condamnat la 70 ani, exilul durează 70 ani etc.

(Sfârşitul urmează).

[1] Luca IX, 56.

[2] Matei XVIII, 11.

[3] Ioan VIII, 28.

Nr. 187/1933. (24) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Berghin,** din protopopiatul Sebeşului cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corespunzătoare.
2. 17½ jugăre cad. arător şi 2½ jugăre fânaţ.
3. Una zi de lucru de fiecare familii (120 fam.).
4. 2 stânjini lemne de foc din pădurea bisericii şi o soarte de lemne din pădurea comunală, puse la dispoziţie în curtea casei parohiale.
5. Salarul dela stat.
6. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român el Sebeşului în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererea de concurs şi concesiune dela Preavenerabilul Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 26 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Dr. Vasile Oană
protopop.

Ad. Nr. 113/1933. (22) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Baţălar**, cu filia **Bretea-română** din protopopiatul Haţegului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială înainte de reforma agrară 4 jug. arător şi fânaţ în materă şi cimitirile din materă şi filie.

Sesiune parohială prin reforma agrară 5 jug. în materă şi 5 jugăre în filie.

3. Adău, atât în materă, cât şi în filie câte o măsură (30 l.) porumb sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru de fiecare familie.
5. Venitele stolare uzitate în tract.

Candidaţii îşi vor procura concesiune de candidare dela Preaveneratul Consiliu arhiepiscopesc.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc anexând toate actele şi autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscnpesc: iar, pe lângă prealabila încunoştiinţare, candidaţii se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, ca să fie cunoscuţi de credincioşi.

Haţeg, 18 Martie 1933.

Oficiul protopopesc ortodox român Haţeg în înţelegere cu cons. parohial.

Ieronim Ciocan
protopop.

Reclama este sufletul comerţului

Nr. 3068/1933. (25) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Rapolţel,** aparţinătoare protopopiatului Geoagiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Retribuţia cuvenită dela stat.
2. Casa parohială cu dependenţe.
3. Folosirea a 5 jug. sesiune parohială de prima calitate, arabil, şi grădină.
4. Folosirea a două cimitire.
5. De fiecare familie (96) câte 3 dcl porumb sfărâmat.
6. Lemne necesare pentru foc.
7. Drept de păşunat în izlazul comunei.
8. Stola obişnuită în protopopiat.

Observăm că parohia e situată la distanţă de 5 km. de gara Simeria, într'o regiune frumoasă şi accesibilă pentru transport.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs adjustate conf. normelor în vigoare oficiului protopopesc al Geoagiului în termenul deschis, având a se prezenta în parohie, pe lângă prealabila încuviinţare dela Consiliul arhiepiscopesc, şi a se face cunoscuţi poporului.

Din şedinţa secţiei bis. ţinută la 6 April 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Anunţuri şi reclame

Cei mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A APĂRUT

Cântările Liturgiei
Sfântului Ioan Gură de aur
pentru 3 voci egale
compuse de
Timotei Popovici
editura V

Preţul 80 lei leg., plus spese de poştă 20 lei.

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A APĂRUT

Cântările bisericeşti

după melodiile celor opt glasuri ale sfintei biserici ort. române, culese şi aranjate de

Dimitrie Cunţan
fost profesor la seminarul „Andreian"

Ediţia a III-a
îngrijită de
Timotei Popovici
preot, profesor de muzică la şcoala normală A. Şaguna

Preţul 120 lei frumos legată. Porto poştal 20 lei

Dela **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,** se pot procura publicaţiile următoare:

Catolicismul de după răsboiu de Dr. D. Stăniloae. Preţul Lei 50·—

Concepţia creştină despre proprietate şi duşmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului şi drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul şi Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poşta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur şi Voiculescu, cu 80 lei (spese poşt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poşta).

Liturgica bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavschi, şi de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poşta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poşta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii şi aurit. Lei 450.

Cântări funebrale, pentru cor de bărbaţi, de A. Sequens. Lei 30 (şi 12 Lei poşta).

Viaţa lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (şi 15 Lei poşta).

Confesiuni şi Secte, de arhiereul Gr. Leu Botoşăneanu. Lei 120 (şi 10 Lei poşta).

Mic Dicţionar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoş. Lei 120 (poşta 10 lei).

Frumoasa din Nor, şi alte poveşti, de E. Hodoş. Lei 60 şi porto 10 lei.

Dicţionarul enciclopedic ilustrat, de Candrea şi Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tâlcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tâlcuirea sfintelor taine, de acelaş. Lei 15.

Tatăl Nostru, tâlcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plângerile lui Ieremia, de acelaş. Lei 25.

Contribuţii la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaş. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notiţe despre întâmplările contimporane, de Ioan cav. de Puşcariu. Lei 100 (şi 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Şaguna. Lei 25.

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot şi lecţii de înot

Pentru bărbaţi:

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m.
Joi:	dela 8—10 ore a. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m.
Duminecă:	dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m.
Vineri:	închis
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara pr. ur.
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbaţi:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Mercuri:	dela 1½—7½ ore seara
Joi:	închis
Vineri:	închis
Sâmbătă:	dela 8—12 ore a. m., dela 1½—5 p. m., dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Duminecă:	dela 7—12 ore a. m. preţuri urcate

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Mercuri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Joi:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Vineri:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—10 ore a. m. şi dela 1½—4 oie p. m.
Duminecă:	dela 7—10 ore a. m.

Pentru femei:

Băi de abur şi de aier cald

Luni:	închis
Marţi:	închis
Mercuri:	închis
Joi:	dela 1½—7½ ore seara preţuri urcate
Vineri:	dela 1½—5 ore p. m. dela 5—7½ ore seara preţuri reduse
Sâmbătă:	închis
Duminecă:	închis

Băi de cură

Luni:	închis
Marţi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Mercuri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Joi:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Vineri:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 1½—4 ore p. m.
Sâmbătă:	dela 10—12 ore a. m. şi dela 4—7½ ore seara
Duminecă:	dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni:	închis
Marţi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Mercuri:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Joi:	dela 8—12 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Vineri:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1¼—7½ ore seara
Sâmbătă:	dela 8—2 ore a. m. şi dela 1½—7½ ore seara
Duminecă:	dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.